

Boeren-sloot-telling

Voor groene glazenmaker en krabbenscheer

Mei 2018

De **groene glazenmaker** is een specialist. Deze libel is voor haar voortplanting gebonden aan krabbenscheer. De eitjes worden uitsluitend in deze plant afgezet en 's zomers hebben de mannetjes hun territorium boven deze planten.

Krabbenscheer is een waterplant die 's zomers in rozetvorm op het water drijft en wortelt in de bodem. 's Winters zakt de rozet naar de bodem.

Nieuw libellenseizoen

Het libellenseizoen 2018 is al enige tijd terug begonnen en iedereen is al weer volop aan het kijken naar vlinders en libellen. Voor de groene glazenmaker duurt de start van het vliegseizoen nog even, maar andere soorten vliegen natuurlijk wel volop. Langs de boerensloot gaat het in het voorjaar om de kleine juffertjes, lantaarntjes en vuurjuffers, en ook al wat glazenmakers, zoals bijvoorbeeld de vroege glazenmaker en de gewone oeverlibel. We hopen dat 2018 weer een mooi seizoen wordt al hebben veel mensen afgelopen jaar gehoord dat afname van

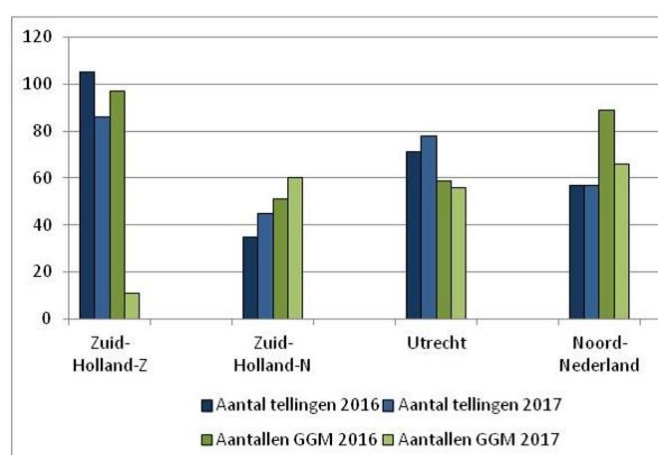
insecten volop gaande is in het agrarisch gebied. Sinds twee jaar krijgen we hier nu via onze tellers ook informatie over, al is het maar over een klein onderdeel. Duidelijk is natuurlijk dat wij met de Boeren-sloot-telling voorlopig aan deze discussie geen bijdrage zullen kunnen leveren. Een meetnet begint vaak pas harde resultaten op te leveren als er langdurig wordt geteld, bijvoorbeeld 10 jaar of vaker. Maar hoe sterker een trend, hoe eerder deze kan worden waargenomen. En we hopen natuurlijk op een trend omhoog. Voor de groene glazenmaker tellers begint de start van het seizoen met het naar boven komen van krabbenscheer. Of dat weer lukt is elk jaar afwachten. Locaties waar problematische omstandigheden ontstaan, bijvoorbeeld door een verslechtering van de waterkwaliteit, kunnen vrij plotseling met afsterven van deze waterplant te maken krijgen. Meestal zien we dat pas als we libellen gaan tellen, maar soms wordt er al eerder gekeken of de sloot weer mooi groen wordt. Krabbenscheer komt omhoog in het voorjaar en dat is ook het moment dat duidelijk wordt of de sloot weer mooi gevuld wordt met deze en andere waterplanten. Meestal gaat dit natuurlijk weer prima, maar of het nu in de tuinvijver, boerensloot of natuurgebied is, het is altijd weer spannend om dit te volgen. Alle reden dus om ook midden in het voorjaar weer eens in en rond de sloot te gaan kijken.

Boereengebied

Het veenweidegebied is een karakteristiek landschap met veel bijzondere soorten die gebonden zijn aan natte gebieden. Eén van die soorten is de waterplant krabbenscheer. Deze plant kan onder gunstige omstandigheden drijvende bedden vormen bestaande uit duizenden planten. Dit soort bijzondere omstandigheden zijn ook te vinden in boerensloten. Indien de slooteigenaar deze plant niet verwijderd door de sloot jaarlijks compleet schoon te maken kan hier ook de groene glazenmaker leven. Extensief beheer van deze sloten en behoud van de krabbenscheren leidt tot meer leefgebied voor de groene glazenmaker. Ook baggeren, mits niet al te rigoreus aangepakt, is gunstig voor deze soort. Voor dit soort natuurvriendelijke maatregelen is subsidie beschikbaar in het nieuwe stelsel voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). De Boeren-sloot-telling levert gegevens op over de effecten van dit soort maatregelen.

Resultaten 2016-2017

Het Agrarisch meetnet libellen loopt nu twee jaar en de eerste resultaten zijn bekend. Het meetnet wordt georganiseerd door De Vlinderstichting en deels gelopen door vrijwilligers en deels door mensen van De Vlinderstichting. De periode waarin geteld wordt is ongeveer tussen 20 juli en 1 september en alleen bij mooi weer. Op het gebied van insecten zijn er geen andere

Resultaten van de uitgevoerde tellingen per route verdeeld over vier regio's. Zuid-Holland-Z verwijst naar de Krimpenerwaard, de regio Zuid-Holland-N naar de omgeving van Reeuwijk en Alphen a/d Rijn.

de afname van de getelde aantallen groene glazenmaker bijna 90%. Het is onbekend waardoor dit precies komt, maar veel van de krabbescheerplanten waren eind augustus volledig bruin

monitorsystemen die vergelijkbare resultaten opleveren. Het gaat hier om tellingen in relatief mooie agrarische gebieden waarbij de aanwezigheid van de groene glazenmaker een indicator is van een hoge aanwezige natuurkwaliteit.

Beide jaren zijn er vergelijkbare aantallen tellingen uitgevoerd en lijkt het voor de meeste gebieden op een vergelijkbare uitkomst. Opvallend is dat het gebied Zuid-Holland-Z, de Krimpenerwaard, afwijkt. Hier is

geworden en leken af te sterven. Het gaat hierbij voor het merendeel om sloten; het beheer loopt redelijk goed en zijn er geen grote verschillen tussen de beide jaren.

Aanpak 2018

Voor de Boeren-sloot-telling volgen we de werkwijze van het libellenmeetnet met enkele kleine aanpassingen. Deze aanpassingen hebben vooral te maken met het gedrag van deze soort rond de boerensloot met krabbenscheer. Het gaat hierbij om de volgende aanpassingen:

- Het open boerenland is snel winderig en de groene glazenmaker is daar gevoelig voor. Boven de windkracht 4 laat ze zich niet zien, minder dan 4 is vaak een betere keuze.
- Het tellen van de libellen gebeurt tussen 13.00 en 17.00 uur. Later zijn de ze vaak al weer verdwenen.
- Indien het mogelijk is, mag een route na 10 minuten ook tijdens de terugweg geteld worden. Dit levert een tweede telling op voor dezelfde dag. Toch blijft het nodig dat er minimaal drie tellingen op verschillende dagen wordt uitgevoerd (met twee dagen ertussen).

Uit een eerste berekening bleek dat de trefkans op een individu 15% is. Dat betekent dat bij kleine populaties van minder dan 10 individuen de kans redelijk groot is dat je bij één bezoek geen libellen ziet.

Mocht u contact met ons willen, dan kunt u ons altijd bellen of e-mailen.

Boeren-sloot-telling
Henk de Vries
Tel.: 0317 467346
henk.devries@vlinderstichting.nl

Deze nieuwsbrief wordt via e-mail verstuurd aan de tellers van de Boeren-sloot-telling en geïnteresseerde terreineigenaren. Mocht u geen prijs stellen op deze nieuwsbrief dan kunt u de verzending stoppen door een berichtje te sturen naar info@vlinderstichting.nl met als onderwerp Boeren-sloot-telling. Opgeven voor deze nieuwsbrief kan natuurlijk ook, via hetzelfde adres.